

TONG YULDUZI

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Gazeta 1929 yil 1 avgustdan chiqib boshlagan

№ 41 (66322)
2001 yil 12 oktyabr, juma

Sotuvda erkin narxda

Yaxshilik yomonlikni, ezgulik yovuzlikni yengib, g'olib kelishini ertaklar misolida ko'p o'qiganmiz. Ammo ertaklar ham haqiqatni o'zida mujassam qiladi. Bugun esa biz sivilizatsiyaga qarshi jaholatning chiranishini ko'ryapmiz. Bunda albatta sivilizatsiya, bunyodkorlik g'olib kelishi muqarrar.

11 sentyabrdagi AQSHning Nyu-York, Vashington shaharlarida ro'y bergan mudhish fojeadan keyin dunyoning tinchi buzildi. Jangari filmlarda beriladigan syujetlar hayotda ham aks etdi. Bu naqadar dahshat. Axir mitti maketlar emas, ming-minglab insonlar bilan birgalikda osmono'par binolar yerga quladi. Bunchalik nafratning boisi nima? Ko'ra olmaslikmi yoxud? Begunoh insonlarning xuni tutmaydimi ularni?

1999 yilgi fevral voqealari, Sariosiyodagi notinchliklar va yo'qotishlar misolida xalqaro terrorchilik nima ekanligini biz ham anglab yetganmiz. Osuda hayotimizga rahna solmoqchi bo'lganlarni kechirmaymiz aslo. Davlatimiz rahbari bunday qora niyatli yovuz kuchlarga qarshi birgalashib kurashishga "O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida..." asarida, shuningdek, qator nufuzli xalqaro anjumanlarda jahon hamjamiyatini doimo ogohlikka

DUNYO TARAQQIYOTIGA KO'Z TEGMASIN

«Xalqaro terrorizmga qarshi kurashda qat'iyat bildirayotgan, bu yo'lda sobitlik bilan harakat qilayotgan davlatlar safiga qo'shilishimiz, xavfsizlik, chegaralarimiz daxlsizligi borasida ularning kafolatini olishimiz, ko'magiga tayanishimiz zarurligi barchamiz uchun ayon bo'lishi kerak.»

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimovning
Bayonotidan.

chaqirgan.

Bunyodkorlikning, farovonlikning, insoniylikning, taraqqiyotning dushmani - terrorizmga dunyo miqyosida urush e'lon qilindi. 7 oktyabrda AQSH hamda Buyuk Britaniya harbiy havo kuchlari Afg'oniston hududida joylashgan terror o'choqlari, ya'ni terrorizmning harbiy qurol-aslahalari mavjudligi aniqlangan nuqtalar, "Tolibon" qo'shinlari joylashgan hududlarga qarshi hujum qildi. Mazkur harbiy harakat jahon ommasining e'tiborini tortibgina qolmay, balki sayyoramizda yashayotgan har bir insonning taqdiri, hayoti, kelajagi uchun «muhim operatsiya» deb talqin qilindi.

Yurtboshimiz Islom Karimovning Bayonotida butun insoniyatga tahdid solib turgan bu illatga barham berish borasidagi

kurashdan hech kim, hech qaysi davlat, shu jumladan, O'zbekiston ham chetda turishi mumkin emasligi qayd etilgan.

O'zbekiston va uning rahbariyati doimo nafaqat mintaqada, balki dunyo miqyosida tinchlik-totuvlik, o'zaro hamkorlik aloqalarini rivojlantirish tarafdori bo'lib kelgan.

Vatanimizdagi tinchlik, bunyodkorlik, osuda hayot o'z yo'lida davom etmoqda. Sarhadlarimizni qo'riqlaydigan mardud askarlarimizga ishonamiz. Afg'oniston bilan chegaradosh bo'lgan Termizda esa shaharning 2500 yilligiga katta tayyorgarlik ko'rilmogda.

Prezidentimiz kuni kecha O'za muxbiriga bergan intervyusida shunday dedi: «Biz tinchlik va osoyishtalikni, ozodlik va adolatni yuksak qadrlaydigan,

tarixning barcha og'ir sinovlaridan mardona o'tib, hamisha mag'rur bo'lib yashashga o'rgangan xalqmiz. Biz - Jaloliddin Manguberdi, Amir Temur singari buyuk zotlarning avlodlari, o'z ona yurtimizda ozod va mustaqil yashashga haqlimiz. Vatanimizni ko'z qorachig'iday asrab, elimiz, yurtimiz sha'nini, or-nomusimiz, qadr-qimmatimizni, munis onalarimiz, ayollarimiz va qizlarimizni himoya qilib, matonatli millat, buyuk va jasoratli xalq bo'lib yashashga munosibmiz. Eng muhimi, qalbimizda g'ururimiz, bilagimizda kuchimiz bor ekan, biz tinchlikni himoya qilishga, unga xavf solayotgan kuchlarga qarshi kurashishga, qaddimizni tik tutib, boshimizni baland ko'tarib yashashga qodirmiz. Bizni qo'rqitmoqchi bo'lgan g'alamislar shuni bilib qo'ysinki, biz hech kimga bosh egmaganmiz va hech qachon bosh egmaymiz».

Kundalik yangiliklardan boxabar bo'layotgan o'quvchilar yurtboshimiz aytgan so'zlarini o'qib, mag'zini chaqmoqdalar. O'zaro yanada jiplashib, chuqur bilim olishga, vatan ravnaqi uchun xizmat qo'shishga doimo tayyordirlar.

Muharrama PIRMATOVA.

TIL - DIL KALITI

Oltin kuz bayramlarga boy fasl. Kechagina ustozlarimiz ayyomini tantana qilgan bo'lsak, shu kunlarda Til bayramini nishonlash arafasidamiz. Shu munosabat bilan maktabimizda ushbu hafta "Til haftaligi" deb e'lon qilindi.

Biz sinf rahbarimiz Mahmuda opa Valiyeva maslahatlari bilan "O'yla, izla, top!" deb nomlangan bellashuv o'tkazishga hozirlik ko'ryapmiz. Bellashuv shartlari juda qiziqarli: 1-sharti "Til haqida kim ko'p maqol biladi?" deb nomlanadi. Sinf doshlarimiz Murod, Baxtiyor Gulnoza, Muxlisalar 30 dan ortiq maqollarni yod olishyapti. Ular orasida "Til bilan tikan tortib bo'lmas", "Til bilan tugilgan tugun yechilmas" kabi biz hali eshitmagan maqollar ham bor.

2 - shartimizni "Nega shunday deymiz?" deb nomladik. Unda "Fil ko'tarmaganni, til ko'taradi", "Shakar ham tilda, zahar ham tilda" kabi iboralar qachon va kimlarga nisbatan aytilishini izohlaymiz.

3 - shartimizda esa "Ona tili" darsliklarimiz muammolari va tilshunos olimlar haqidagi test savollariga javob topamiz. Tadbir davomida til haqidagi she'rlar, hikmatli so'zlarni yoddan o'qiymiz.

Xullas, 5 - sinflararo bo'ladigan bellashuvda g'oliblikni qo'ldan bermaslikka harakat qilamiz.

Ziyoda ISMOILOVA,

Sardor MO'MINOV,

Yunusobod tumanidagi 274-maktabning 5 - "V" sinf o'quvchisi.

Eng aziz so'z nima?

OTA va ONA.

Eng buyuk so'z?

Vatanim - O'zbekiston.

Barcha o'zbeklarni nima birlashtiradi?

Hammamiz vatandoshmiz,

QANI AYTCHI, BOLAJON

o'zbekistonlikmiz.

- Yonma - yon yashayotganlar kimlar?

- Hamqishloqlar, mahalladoshlar, qo'shnilar.

- Maktabimiz kimlar bilan gavjum?

- Maktabdoshlar bilan.

- Sinfda kimlar inoq?

- Partadoshlar.

- Eng suyuk so'z?

- Ona tilim,

- Ko'zguingiz?

- Tilim, dilim.

- Orzuingiz?

- Bilim, bilim!

xxx

Chet elliklar biroz tutilib, salgina qiynalib, lekin zavqu shavq bilan,

shirin qilib o'zbek tilida -mening jonajon ona tilimda so'zlasalar, ko'zlarimga yosh keladi.

Bu sevinch va iftixor yoshlaridir.

O'zimning o'zbekim so'zini topolmay, hijjalasa, duduqlansa, unda ham ko'zimga yosh keladi.

Bu andisha va alam yoshlaridir.

Lug'atimiz bo'lsa boy,

Javonlarda to'lsa joy,

So'zlarimiz bo'lsa moy,

Nutqimiz topgay chiroy.

Gulnora MUHAMMADYOROVA.

USTOZLARIMIZ VA QO'SHALOQ BAYRAMI

Sinf rahbarimiz Marhamat opa Murodova bizni Adabiyot deb atalmish go'zal olamga yetaklab kirdilar. Shu bilan birga mayda-chuyda «tashvish»larimizga erinmay quloq tutadilar. Tarix o'qituvchimiz Gulnora Ahmedova esa o'zini O'zbek deb atalmish oriyati osmonqadar, yelkasi tog'-u yuragi daryo xalqning o'tmishi, bugungi va ertasi haqidagi qiziqarli hikoyalari bilan bizni sehlrab qo'yadilar. Qumri opa Abdullayeva esa geografiyadan dars beradilar, turli yurtlar va elatlarnig hayot tarzi, sir-asrorlariga oshno qiladilar. Kimyo va biologiya o'qituvchisi Gulbahor Rahmatullayeva kurrai zaminimizdagi hayot asoslaridan so'zlasalar, fizika muallimasi bizni o'rab turgan ulkan olam koinot qonunlarini o'rgatadilar. Hamida opa Tillaxo'jayeva bilan birga esa rus adabiyotining betakror go'zal chizgilaridan hayratga tushamiz...

Nargiza Ibodova,
Zangiota tumanidagi 16 - maktabning
7 - sinf o'quvchisi.

QO'SHALOQ BAYRAM BO'LDI

Ustozlarimiz bayrami arafasida bizning maktabimizda qo'shaloq bayram bo'ldi. 25 yildan buyon biz yoshlarga ta'lim-tarbiya berib kelayotgan mehri daryo ustozimiz - maktabimiz ilmiy mudiri Muqaddas opa Hakimova 50 yoshni qarshiladilar. 25 yil avval Muqaddas opa saboq bergan o'quvchilarining kutilmagan tashrifi ustoz uchun zo'r sovg'a bo'ldi. Sobiq bitiruvchilar birinchi o'qituvchilarini qo'shaloq ayyom bilan samimiy qutladilar, guldastalariga qo'shib samimiy dil so'zlarini ham taqdim etdilar. Bayramga atab tayyorlagan musiqiy dasturimizni maroq bilan tomosha qildilar. Bizlarga ustozning buyuk zot ekanligi, uning pandu nasihatlariga doimo quloq tutish lozimligi, zahmatlarini qadrlashimiz lozimligini uqtirdilar.

Mahmudjon AZIMOV,
Shayxontohur tumanidagi
169 - maktabning 5 - sinf o'quvchisi.

YO'L QOIDASI, UMR FOYDASI

Bu so'zlarning qulog'imizga tez-tez chalinayotgani bejiz emas. Ayni kunlarda respublikamizda yo'l harakati hodisalarining oldini olish, bolalar orasidagi yo'l harakati qoidalarining buzilish hollarini kamaytirish maqsadida «Yo'l qoidasi oyli» o'tkazilyapti. Ko'chalarimizda transport vositalari serqatnov. Maktabga borar yo'limizda esa ana shunday yo'llarni kesib o'tishimiz lozim. Maktablarimizda bunday qoidalarining dars sifatida o'qitilayotgani ayni muddao bo'lyapti. Kichkintoy uka va singillarimiz ko'pincha bunday qoidalariga e'tibor berishmaydi, orqa-oldilariga qaramay yo'llarni kesib o'tishga harakat qilishadi. Ularni tartibga chaqirish, qoidalarini tushuntirish nafaqat yo'l nazorati xodimlarining, balki har birimizning burchimizdir. Shunday ekan, atrofimizdagilarga e'tiborliroq bo'laylik.

Axir yo'l qoidasi, umr foydasi, deb bejiz aytilmagan-ku.

Nasiba MUTALOVA,
Toshkent shahridagi 203-maktabning 8-sinf o'quvchisi.

XALQLAR TEGIRMONI

BIZ ULARGA MADADKOR

Paxta yig'im-terimi qizigan ayni kunlarda «Tinchlik» jamoa xo'jaligimizdagi maktablarning yuqori sinf o'quvchilari ham paxta dalalariga yo'l oldilar. Men tahsil olayotgan Asrorov nomli 2-o'rta maktab o'quvchilari paxta terishni musobaqa asosida tashkil qilishgan. Asosiy maqsadimiz bitta - oz bo'lsa-da, o'z ulushimiz bilan yurtimizning koriga yarasak, deymiz.

Feruza OBIDOVA,
Toshkent viloyati, Yangiyo'l tumanidagi
2-maktabning 9-sinf o'quvchisi.

YUKSAK ORZULAR SARI QADAM

Ilk bor qo'limizga qalam ushlashni o'rgatgan o'qituvchimiz Mashhura opa Umarovaga juda o'rganib qoldik. Ular bizning bilimdon bo'lishimizni xohlaydilar.

Yangi o'quv yilidan boshlab bizga ingliz tili fani kiritildi. O'qituvchimiz Hikmatova Iroda opa bizga ingliz tilidan ilk saboqlarni bera boshladilar. Adajonim chet tili fani o'qituvchisi bo'lganliklari uchun Iroda opam bergan uy vazifalarini bajarishga menga ko'maklashadilar. Endi biz ham opa-akalarimiz singari o'z ona tilimizdan tashqari ingliz varus tillarni mukammal o'rganishni, mustaqil O'zbekistonimizning dovrug'ini butun jahonga yoyishni o'z oldimizga yuksak maqsad qilib qo'ydik.

Biz mehribon ustozlarimizning mehnatlarini doim oqlashga, mustaqil Vatanimizning oqil farzandlar bolishga harakat qilamiz.

Shahribonu NAZIROVA,
Sobir Rahimov tumanidagi
278 - maktabning 2 - «A» sinf o'quvchisi.

Mana O'zbekiston mustaqil bo'lganiga roppa-rosa 10 yil bo'ldi. Bobolarimiz mustaqillikni butun umr orzu qilib yashaganlar.

Shuncha yil mobaynida O'zbekiston juda katta yutuqlarga erishdi. O'zbekistonni butun dunyo tan oldi. O'zbekiston kundan-kunga yashnamoqda. Bu yillar ichida

hashamatli binolar, zavod va fabrikalar, maktab va bog'chalar,

sport maydonlari qurildi. Ko'chalar keng va ravon qilib ta'minlanmoqda. Mustaqillik davrida yoshlarga juda katta ahamiyat berildi. Bizlar o'qib bilim olishimiz uchun katta sharoitlar muhayyo. Prezidentimiz yoshlarga juda katta ishonch bildirmoqdalar. Kuni kecha yangidan ta'mirlangan

ISTIQLOL TIMSOLLARI

Milliy teatrimiz binosida bo'lib o'tgan tantana bu g'amxo'rlikning bir isbotidir. Unda yaqinda nashr etilgan «XXI asr: Istiqlolimiz timsollari» nomli kitobning taqsimot marosimi bo'lib o'tdi. Bu kitobda Istiqlol davrida ulkan yutuqlarga erishgan iste'dodli bolalar va

yoshlar haqida rasmlar, hikoya va maqolalar bor.

Ularni o'qigan odam mustaqillik yillarida O'zbekiston yoshlari va ularning ijodkori qanday o'sib borayotganiga ishonch hosil qiladi.

Tadbirda Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti sohibasi Guljamol Asqarova: «Bu kitobda chiqish - biz uchun ham katta baxt, ham ulkan

mas'uliyat. Biz kelajakda bu ishonchni albatta oqlaymiz. Vatanimiz qudratiga qudrat, xalqimiz shuhratiga shuhrat qo'shamiz», - dedi. O'zbekiston kelajagi yoshlar qo'lida. Biz Vatanimizni, mustaqilligimizni asrab-avaylaylik.

Dilshod USMONOV, Akmal Ikromov tumanidagi 203 - o'rta maktabning 4 - sinf o'quvchisi.

Xalqimiz bolajon xalq, xonadonlarimiz serfarzand. Lekin ma'lum sabablarga ko'ra befarzand bo'lib qolgan oilalarimiz ham yo'q emas. Bunday oilalarning farzand tarbiyalab olganliklari, ularni o'z jigarporalaridek ardoqlab o'stirganliklari haqida juda ko'p eshitganmiz. Bugungi hikoyamiz qahramoni Gulsara opa Rajapova kamol topgan oilaning esa bir emas, to'rt nafar farzandi bor edi. Shunday bo'lsa-da, Qosim aka bilan Jahon opalar yana o'n nafar yetim bolalarni o'z tarbiyasiga olishgandi. Gulsara opa uch nafari og'a-inisining o'n uch nafar bo'lganidan sevinib ulg'aydi. Bolaligidan haykaltaroshlikka mehr qo'yganidanmi, ko'p vaqtini yotib ijod qiladigan haykaltarosh tog'asi - akademik Qosim Mirzarahimovning ijodxonasida o'tkazardi. Tog'asining hatti-harakatlarini kuzatib, uning matonatiga, iste'dodiga, sabru bardoshiga lol qolardi...

Oradan yillar o'tdi. Gulsara opa tog'asidek mohir haykaltarosh bo'lishni astoydil niyat qilgan ekan, orzulari ijobat bo'ldi. Iste'dodli haykaltarosh bo'lib yetishdi. 1999 yilda Qosim aka bilan bamaslahat bir xayrli ishga qo'l urdi. Jisman nuqsonu kamchiliklari bo'lsa-da, Yaratgan iqtidori iste'dod jihatidan siylagan

o'g'il-qizlarni bir yerga jamlab, nogironlar markazi tashkil qildi. Gulsara opa dastlab 15 nafar bolaga ustozlik qila boshlagan bo'lsa, hozirga kelib shogirdlari soni 1-Muruvvat uyi, 100 - nogiron bolalar internati, soqov bolalar internatlaridan keladigan bolalar hisobiga 50 dan oshib ketdi. Nogironlar uyushmasi rahbari Sodiq Ubaydullayev bolalarning ijod bilan shug'ullanishlari uchun bir xona ajratib berdi. Gulsara opani ana shu mo'jazgina xonada, bolalar bilan mashg'ulotlar o'tayotgan paytda uchratdik. Xonaga kirishimiz bilan dimog'imizga

- Mana shu kichkinagina xonamiz bolalarning o'z uylaridek bo'lib qolgan, desam mubolag'a bo'lmaydi, deydi markaz rahbari Gulsara opa ham suyunib, ham kuyunib. - Suyunganimning boisi, bolalarimiz juda iqtidorli. Mittigina tasavvurlarida keng olamni mujassam eta oladilar. Chizgan suratlari, yaratgan asarlariga sinchkov nazar solsangiz, katta bir Dard borligini his qilasiz. Ortiq ismli bolamizning bir oyog'ini poyezd bosib ketgan. U bir oyog'i yo'q cholning rasmini chizibdi. Yana bir bolamiz qanoti singan qushchani aks ettiribdi... Rustam ismli

qolgandim. Unga Fransiya ham bolalarimizning ko'rgazmasini tashkil qilish niyatim borligini aytganimda, «Pikasso» zalida ko'rgazmamizni tashkil qilishimizga ko'maklashishga va'da bergandi. Hozir shuning taraddudidamiz.

Kuyunishimning boisi shundaki, juda ko'plab chet el safarlarida bo'laman, u yerdagi ijodkor bolalar uchun yaratilayotgan shart-sharoitlar bilan tanishman.

shaharni, ko'chani ko'rishsin, tabiat manzaralari, tong otishi-yu kun botishini kuzatishsin, deymiz. Shundagina yaratgan asarlari jonli chiqadi.

Ko'rib turganingizdek, markazimizda na televizor, na bir magnitofon bor. Kompyuterlar haqida esa gap ham bo'lishi mumkin emas. Vaholanki, ishtirokchilarimiz turli tanlovlarda g'oliblikni qo'lga kiritib, mukofotga televizorlar, magnitofonlar olib kelishyapti. Sovrinlarni esa internatlariga olib ketishadi...

Yaxshiyamki sevimli san'atkorimiz Rixsi Ibrohimova, televideniye suxandoni Larisa Melnikova kabi himmatli insonlar bor ekan. Markazimizga tez-tez kelib, stol-stullar, zarli ramkalar sovg'a qilishadi.

E'tibor bergan bo'lsangiz, bolalarimiz orasida to'rt muchasi sog'lomlari ham oz emas. Maqsadimiz - nogiron bolalarimiz sog'lom tengdoshlari bilan ko'proq muloqotda bo'lsinlar, o'zlarining ham xuddi ulardek jamiyatimizning to'laonli a'zolari ekanliklarini his qilib kamol topsinlar, deymiz...

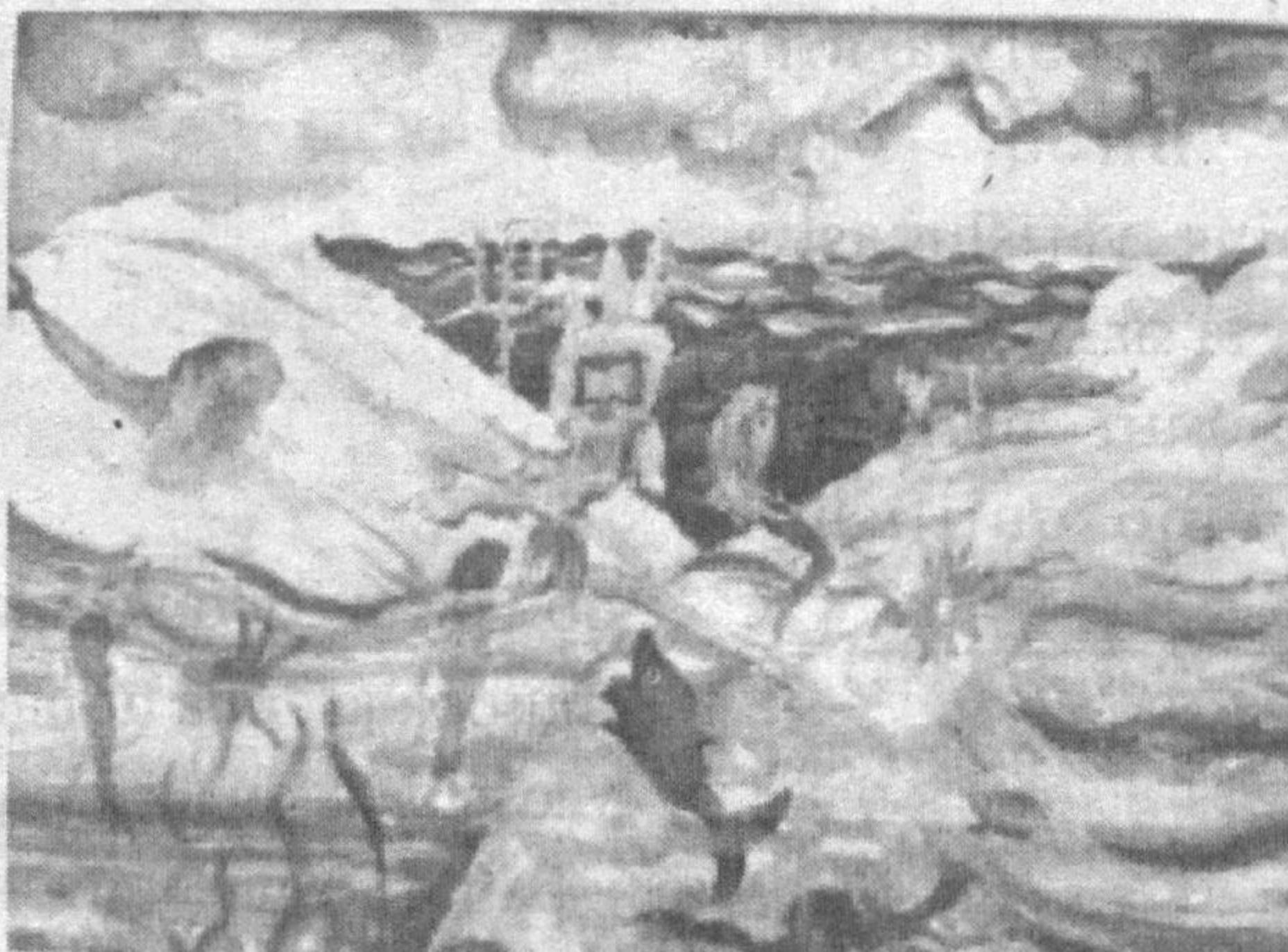
Nogiron bolalar markazidan bir olam taassurotlar bilan qaytar ekanmiz, o'zi yaratgan asarlarini sotib, tushgan mablag'ini ko'ngli o'ksik, nogiron bolalar uchun sarflayotgan Gulsara opa singari insonlarning himmatiga tasannolar aytgimiz keldi.

Feruza JALILOVA.

"O'Z UYIMIZDEK BO'LIB QOLDI"

allaqanday taomning yoqimli hidi urildi. Mittigina supachaga ko'rpachalar to'shalgan, yostiqlar qo'yib qo'yilgandi. Markazga qatnaydigan bolalar asosan nogiron bolalar emasmi, tezda toliqib qolishadi. Shunda ana shu supachada hordiq chiqarishar, qorinlari ochiqib qolganda, ustozlari o'z hisobidan pishirgan taomdan tamaddi qilib olishar ekan.

Mashg'ulotlar haftasiga uch kun - seshanba, payshanba va yakshanba kunlari olib borilib, bolajonlar ustozlari - Ahmadjon Mahmudov, Mahamadjon Fozilov, Natasha Osipova va Avazxon Rajabovlardan haykaltaroshlik, grafika, tasviriy san'at va sopoldan mayda haykalchalar yasash kabi hunarlarning hadisini olishyapti. E'tiborli tomoni shundaki, bu o'qituvchilar hech bir moddiy manfaatdorliksiz mehnat qilishadi.

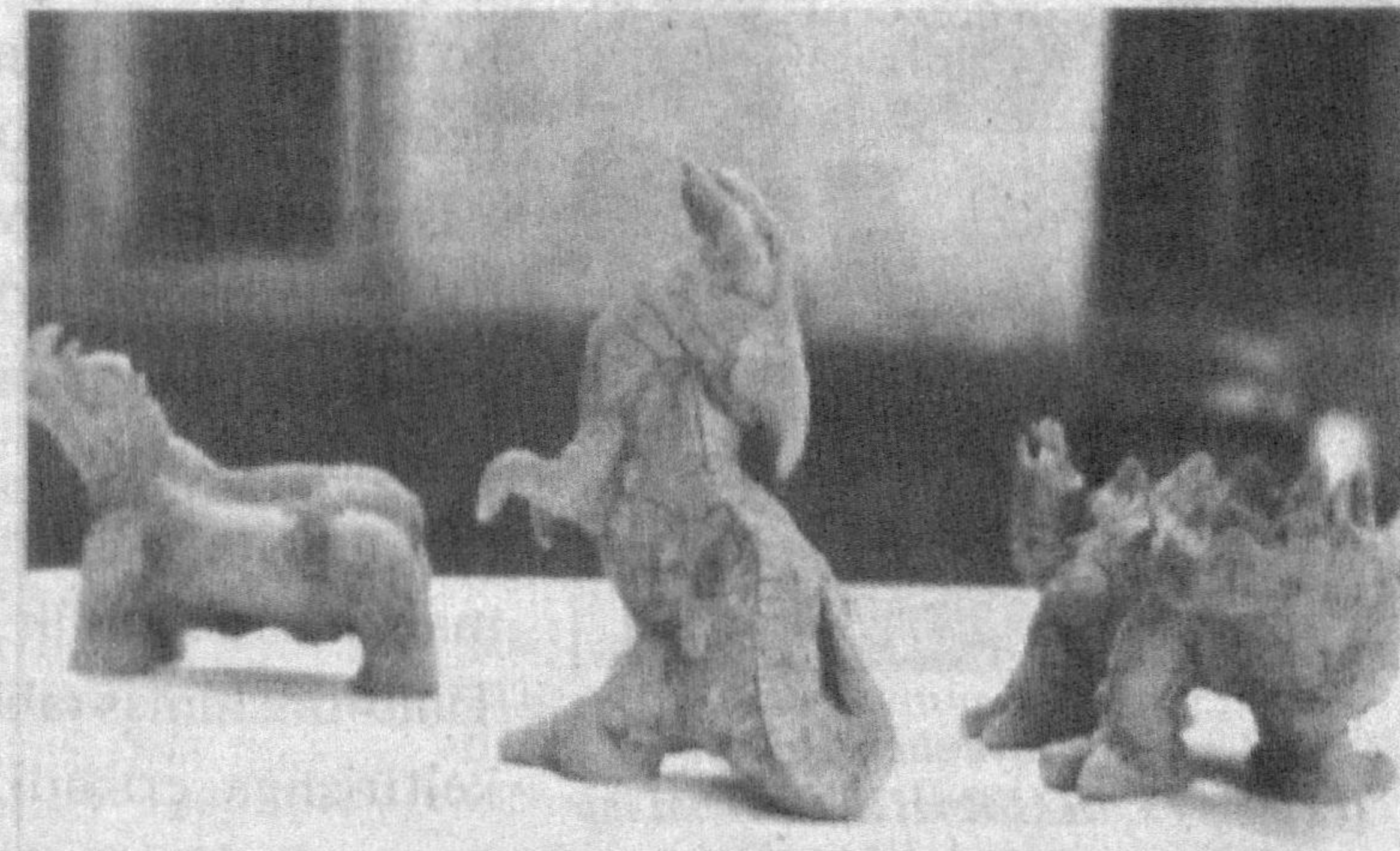
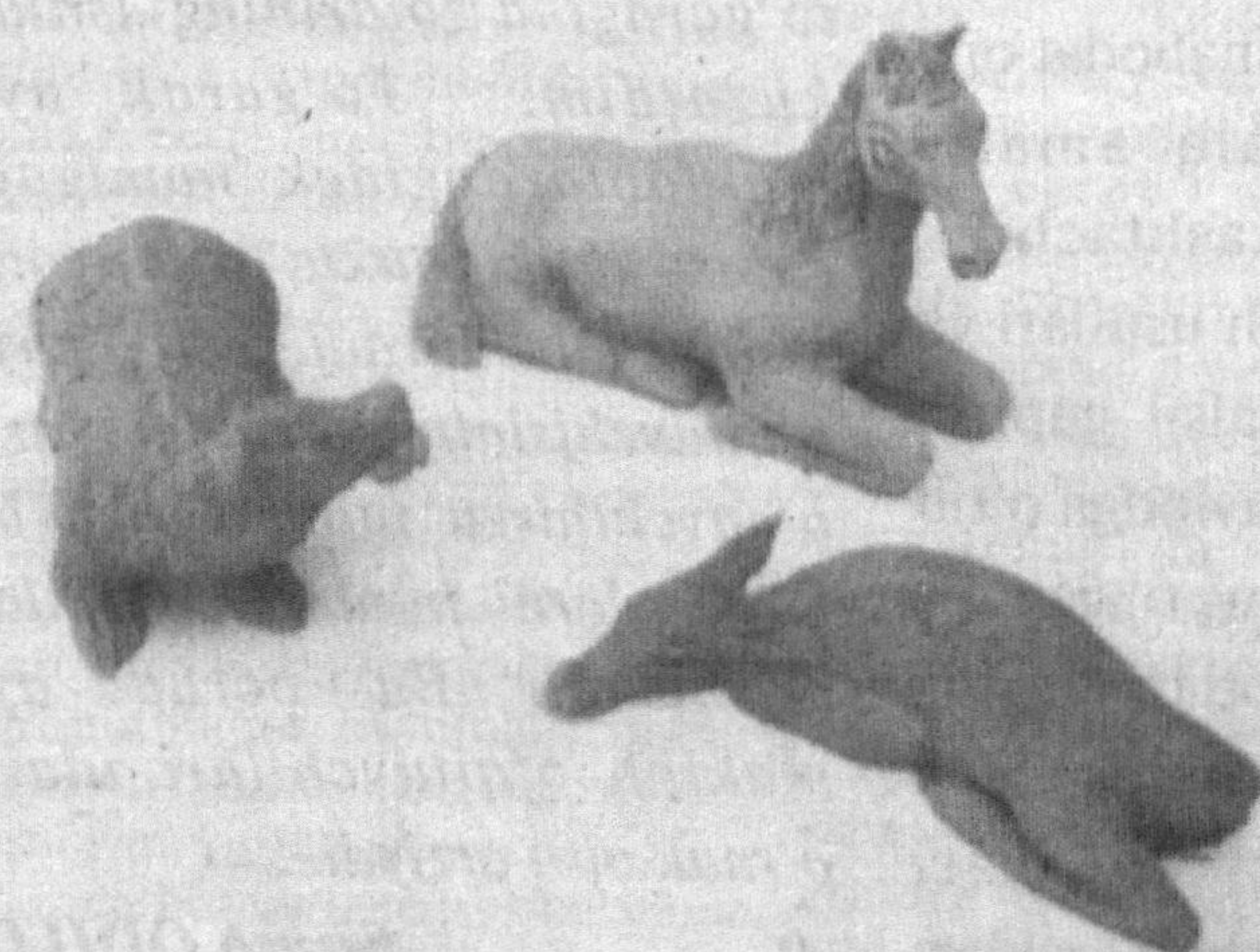

shogirdimiz bu yil birinchi qaldirg'och bo'lib, Benkov nomidagi rassomchilik bilim yurtiga o'qishga kirdi. 6 yoshli Maftuna ismli qizchamiz esa san'at litseyida o'qiydigan bo'ldi. Markazimiz a'zolari o'z asarlari bilan Yaponiya, Meksika, Fransiya, Buyuk Britaniya, Hindiston kabi davlatlarda bo'lib o'tgan xalqaro bolalar ko'rgazmalarida ishtirok etishyapti. Turkiyada bo'lib o'tgan simpoziumda ham 1-o'rinni olib qaytishdi. Shuningdek, bolalarimiz Toshkent viloyatining tumanida bo'lib o'tgan «Maftunkor ranglar jilosi» deb nomlangan tanlovda ham qatnashib, Farovon Rahimov ismli bolamiz 2-o'rinni, Maftuna Rahmatova va Lola Shokirboyevalar 3-o'rinni qo'lga kiritishdi. Shu kunlarda Samarqandning Registon maydonidagi muzeyda tashkil qilgan ko'rgazmamizning namoyishi bo'lib o'tyapti.

Ikki yil avval Fransiya shaxsiy ko'rgazmam namoyish etilgandi. Parijdagi O'zbekiston elchixonasida YUNESKOning prezidenti Fredrik Maer bilan tanishib

Bizning markazimizdagi sharoit bilan solishtirsam, oralarida osmon bilan yerchalik farq bor. 50 dan ziyod bolalarning shug'ullanishlari uchun xonamiz torlik qilib qolyapti. Kengroq xona, uning oldida kichikroq bo'lsa ham bog'chamiz bo'lganda edi, biz ham xalqaro simpoziumlar o'tkazish baxtiga muyassar bo'lardik, deb o'ylayman.

Yana bir muammo - transport masalasi. Aytib o'tganimdek, markazimiz a'zolari turli internatlardan kelishadi. Har gal avtobus kira qilib, ularni olib kelishimizga to'g'ri keladi. Mashg'ulotlarimizni bir gal markazda o'tkazsak, kelasi safar internatlarning o'zida o'tkazamiz. Internat rahbarlaridan birorta avtobus ajratishni so'rasak, ular: «avtobusni, bolalarni ovora qilmasdan, har gal o'zingiz kelib, mashg'ulotlarni o'tib ketsangiz bo'lmaydimi?» deyishadi. Bizning maqsadimiz esa bolalar

MAKTABIM- SENI SAQLAGUM

MUALLIM MUOMALASI IPAK, TALABI TOSHDIR

Qashqadaryo viloyati, Shahrisabz tumanidagi Qori Niyoziy nomli 94-maktab 960 o'rinli bo'lib, bugungi kunda bu maskanda 1200 nafar o'quvchi bilim oladi.

Ularga 90 nafar oliy, birinchi va ikkinchi toifali ustozlar ta'lim-tarbiya beradilar.

Maktabning ko'plab sobiq o'quvchilari o'z maktablariga ustoz bo'lib qaytishyapti. Ona tili va adabiyot, matematika, tarix, ingliz tili o'qituvchilari shular jumlasidandir.

Ushbu maktabda asosan ingliz tili puxta o'rgatiladi. Sobiq o'quvchilardan 45 nafari ayni kunlarda tumandagi turli maktablarda ingliz tili o'qituvchisi bo'lib ishlayotganliklari buning

mutaxassisidirlar. Oysha Shokirova, Rem Garipov, Shahodat O'roqova, Umida G'oyipova, Farida Garipova, Muqaddam Halimova, Dilduza Rahmonova, Muqaddam Pardayeva kabilarning mehnati har qancha maqtovg'a loyiq.

Ayni kunlarda maktabimiz o'quvchisi Respublika olimpiadasining g'olibi Burxon Namozov Angliyada o'qishini davom ettirayapti.

O'quvchilarimizga puxta bilim berish biz murabbiylarning burchidir. Biroq sinf xonalarimizning yetishmasligi ishimizga salbiy ta'sir ko'rsatayapti. Shuning uchun maktabga qo'shimcha bino qurilishini

tomoni bog' bo'lish arafasida. Bog'ning atrofiga esa qirq ming tup terak ekilyapti...

- Maktabimizning boshlang'ich sinf o'quvchisi Asliddin Ne'matov Respublika miqyosida o'tkazilgan Yosh musavvirlar ko'rik-tanlovida ishtirok etib, faxrli birinchi o'rinni egalladi, - deya suhbatimizga qo'shildi ilmiy mudir Muqaddam opa Xalilova. - Unga maktabimiz ham o'z sovg'asini topshirdi.

Sport ishlari ham yaxshi yo'lga

9- «А» sinf ўқувчиси Сарвиноз ЭЛИМРЗАЕВА қийқимлардан чатма усулда нақш тасвирини тикди.

va tikilish usullari haqida ma'lumot beradilar. Ayniqsa, o'zbek kashtachiligining namunalari Germaniya, Belgiya, AQSH va Hindiston kabi xorijiy mamlakatlarda ham ma'lum va mashhurligini ta'kidlaydilar.

To'garakda kashtani bosma hamda sanama chok bilan tikamiz. Ishlarimiz orasida uy ro'zg'or buyumlari, uka-singillarimiz uchun ko'ylakcha va qalpoqchalar bor. Biz ularning bahosini chiqarib, har chorak yakunida yarmarka tashkil qilamiz. Undagi buyumlarimiz juda xaridorgir bo'layotganidan xursandmiz.

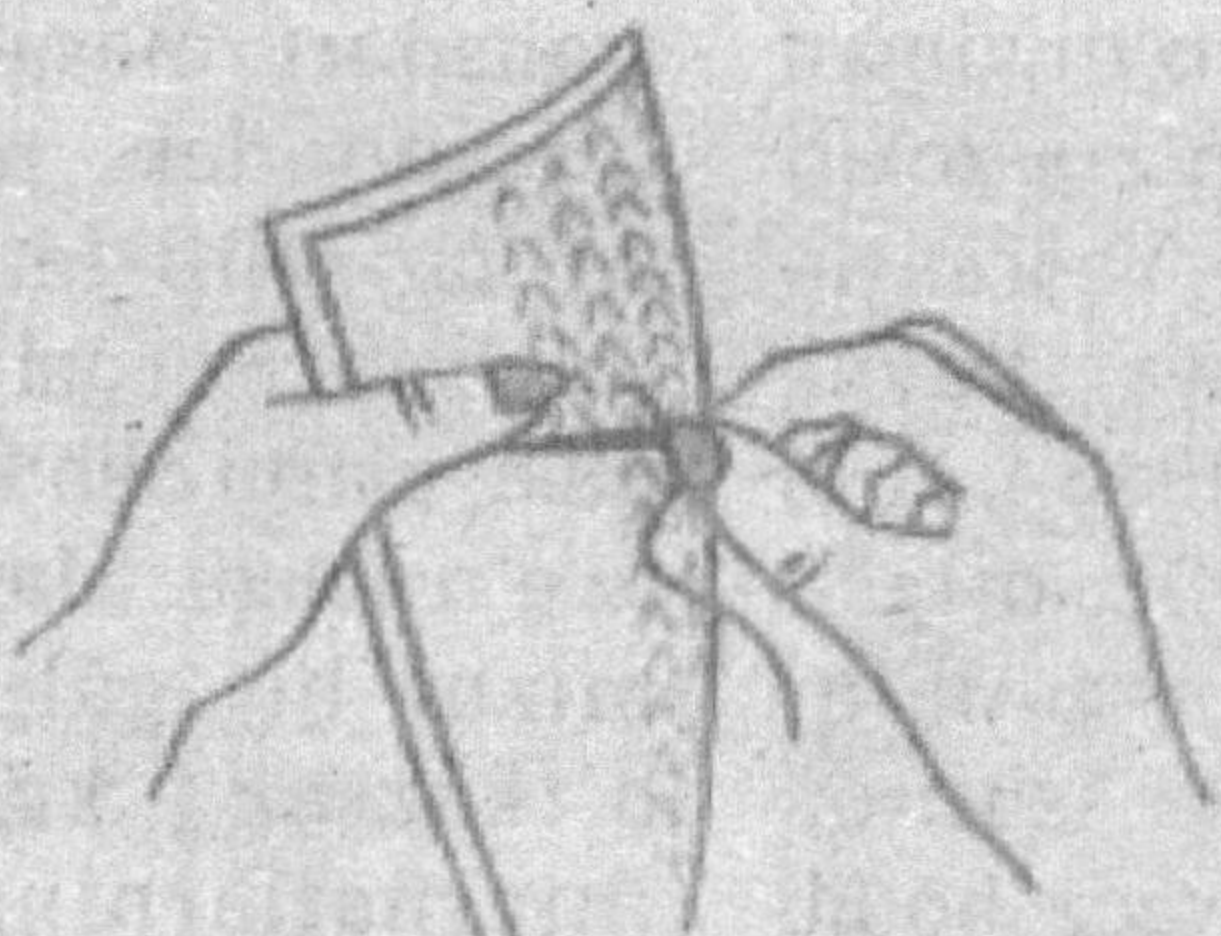
O'qituvchi mehnatining samarasini kelajak ko'rsatadi.

yaqqol isbotidir.

- Maktabimiz o'qituvchilari juda bilimdon, intiluvchan, mehnatsevar, - deydi maktab direktori Bo'riboy aka Xolmurodov.

- Jumladan, Farida Garipova, rahmatli Narimon Jumarov, hozirda keksalik gashtini surayotgan Malika Tursunovnaning shogirdlari bugungi kunda ingliz tili

boshlagan edik. Biroq, mablag'ning yetishmasligi oqibatida qurilishimiz to'xtab qoldi. Qani endi

bolajon homiy tashkilot chiqib qolsa-yu ana shu qurilishimizni bitkazishga ko'maklashib yuborsa.

«Tong yulduzi» gazetasining obunasiga kelsak, yakka obunachilarimizdan tashqari 50 nafar o'quvchini gazetaga obuna bo'lishlariga ko'maklashamiz, - dedilar Bo'riboy aka.

Darvoqe, Bo'riboy aka bu yil 63 bahorni qarshilaydilar, 40 yillik pedagogik faoliyatlaridan 16 yili shu maktabda o'tayapti.

Shuncha yillar mobaynida maktabda ichimlik suvi yo'q edi. Tinib-tinchimas rahbar bu yil suv keltirishga erishdi. Suv kelishi munosabati bilan maktabning orqa

qo'yilgan. O'quvchilarimiz sport musobaqalarida tumanda birinchi, viloyatda ikkinchi o'rinni egallashdi.

San'atsevar o'quvchilarimiz esa Kitob tumanidagi Mehribonlik uyiga tez-tez borib turadilar. Chiroyli konsert dasturlarini taqdim etib, bolalar bilan do'stlashadilar.

Yoshlikdan o'rgansang hunar - hayot aytganingga ko'nar.

BUYUMLARIMIZ XARIDORGIR

- Maktabimizda o'quvchilarni hunar o'rgatishga alohida e'tibor beriladi, - deydi 6- «B» sinf o'quvchisi Umida Ko'rayeva. - Men kashtachilik to'garagiga qatnashaman. To'garagimiz rahbari mehnat o'qituvchisi Shahodat opa O'roqova bizga xalq amaliy san'atidagi milliy kashtachilik maktabi, uning tikilish usullari va bezaklari haqida batafsil gapirib beradilar. Avloddan- avlodga o'tib kelayotgan bu san'atning o'ziga xos an'analari va taraqqiyoti to'g'risida tushuntiradilar. Surxondaryo va Qashqadaryo viloyati kashtachilarining ayriча bezaklari

Maktab bilan yaqindan tanishar ekanman, o'qituvchilar o'z o'quvchilarini bilimli, tarbiyali qilish bilan birga, hunarli bo'lishlariga ham jiddiy e'tibor berishlari menga yoqdi.

Mehnat xonasidagi kashtachilik to'garagi a'zolarining ishlarini kuzatdim. To'garak ayrim maktablardagidek nomigagina emas, balki puxta o'tilayotgani kishini quvontiradi. Zero, mehnat o'qituvchisining birinchi vazifasi o'quvchilarga bilim berish bilan birga ularni hunarli bo'lishlariga erishishdir. Bu borada ayrim maktab o'qituvchilari ulardan o'rnak olsa arziydi.

Feruza ODILOVA.

9 - sinf ўқувчиси Нигора ПУСРАТУЛЛАЕВАНИНГ «Оналар ва болалар йили»га бағишланган тасвири устозига маъқул бўлди.

KOALA - ENG YUVOSH, BEOZOR VA SUV ICHMAS HAYVON

Maftunkor Avstraliyaning sharqiy qismidagi evkalipt o'rmonlarida ko'rinishidan ayiq bolasiga o'xshaydigan, koala deb ataluvchi xaltali hayvon yashaydi. Koala juda yuvosh, ammoshunganayasha beg'am va yalqov jonivordir. U bechorani osonlik bilan, hatto oddiy tayoq bilan ham ovlash mumkin. Koala shunisi bilan noyob va maftunkorki, uning mo'ynasi juda chiroyli bo'lib, terisida hech qanday zararkunanda hasharotlar bo'lmaydi.

Koala boshqa hayvonlarga o'xshab ochofat emas, u duch kelgan narsani yeyavermaydi. Uning ishtahasi juda nozik, koala asosan evkalipt daraxtining barglari bilan oziqlanadi, ammo bu nozikoyim hamma evkalipt barglarini ham xush ko'ravermaydi. Agar koala o'zi istagan bargni topa olmasa, ochidan o'lishga ham tayyor, lekin boshqa barglarni va "ovqat"larni aslo yemaydi.

Mana shuning uchun ham koala Avstraliyadan boshqa joylarda, hatto hayvonot bog'larida ham uchramaydi. Chunki koala evkalipt daraxtining barglarisiz yasholmaydi. "Koala" so'zi Avstraliyadagi mahalliy qabilalardan birining tilida - "ichmaydi" degan ma'noni bildiradi. Chunki bu hayvon haqiqatdan ham suv ichmaydi. Koala evkalipt daraxti barglarini yeganida, ushbu barglar tarkibidagi suv bu hayvonning chanqog'ini bemalol qondiradi.

Koalaning bo'yi yarim metrgacha bo'lib, vazni 11 kilogrammdan oshmaydi. Koala daraxtlar ustida juda sekin, xuddi yarim uyquda karaxt bo'lib qolganidek harakatlanadi. Odatda, koala bir evkalipt daraxtining barglari tamom bo'lguncha shu daraxtda yashaydi. Taxminan bir oydan keyingina ikkinchi daraxtga oziqlanish va yashash uchun o'tadi.

Koalaning yangi tug'ilgan bolasi ham juda

vazni 11 kilogrammdan oshmaydi.

Koala daraxtlar ustida juda sekin, xuddi yarim uyquda karaxt bo'lib qolganidek harakatlanadi.

Odatda, koala bir evkalipt daraxtining barglari tamom bo'lguncha shu daraxtda yashaydi. Taxminan bir oydan keyingina ikkinchi daraxtga oziqlanish va

boqiladigan koalalar odamga o'rganib qolishgan. Yovvoyi koala ham odamdan hayiqmaydi. Shovqin-suronni ham pisan qilmaydi, beparvo uxlayveradi.

Ming qidirsangiz-da, dunyoda koaladan ham yuvosh, beozor, bolasiga mehribon hayvonni topa olmaysiz.

Koala shu darajada himoyasizki, u hech kimdan qochib qutula olmaydi.

Agar koala jarohatlansa, boshqa hayvonlardek darg'azab bo'lmaydi, balki xoh ishonib, xoh ishonmang, u qo'llari bilan ko'zlarini bекitib yig'lay boshlaydi.

Mana shunday koaladek himoyasiz, beozor, yoqimtoy, nochor, tinchliksevar

hayvonga dunyodagi eng bag'ritosh odamning ham rahmi kelsa kerak.

Avstraliya aholisi koalaga juda mehribon, uni sevib ardoqlaydilar. Ammo shunga qaramay, ba'zi vijdonisiz ovchilar tufayli Avstraliyadagi koalalar qirilib, juda kamayib ketmoqda.

Koala haqidagi ushbu maqolamizni o'qib bo'lib, gazetamiz o'quvchilarining ko'pchilikka deyarli notanish, ammo dunyodagi eng beozor, yuvosh, mehribon hayvon bo'lmish koalaga nisbatan cheksiz mehr-muhabbatlari uyg'onadi, degan umiddamiz.

Zero, koala kabi insonga zararsiz, beozor, yuvosh hayvonlar dunyoda kamdan-kam.

Koala kabi tabiat mo'jizasini asrab-avaylash nafaqat Avstraliya aholisining, balki qalbida jonivorlarga, tabiatga nisbatan mehri bo'lgan har bir insonning muqaddas burchidir.

QALQON VA QAYNA

SAYYORAMIZ - YER QAY VAQT QUYOSHGA YAQINROQ

Sayyoramiz bo'lmish Yer bilan Quyosh orasidagi masofa 149,5 million

kilometrni tashkil etishi ko'pchilikka noma'lum bo'lsa kerak. Biroq, Yer va Quyosh o'rtasidagi bu oraliq masofa yil davomida o'zgarib turadi. Bunga sabab esa quyidagichadir. Yerning Quyosh atrofiga aylanadigan yo'li - orbitasi ellips shaklida bo'lganligi uchun Yer butun yil davomida Quyoshga goh yaqinlashib, goh undan uzoqlashadi.

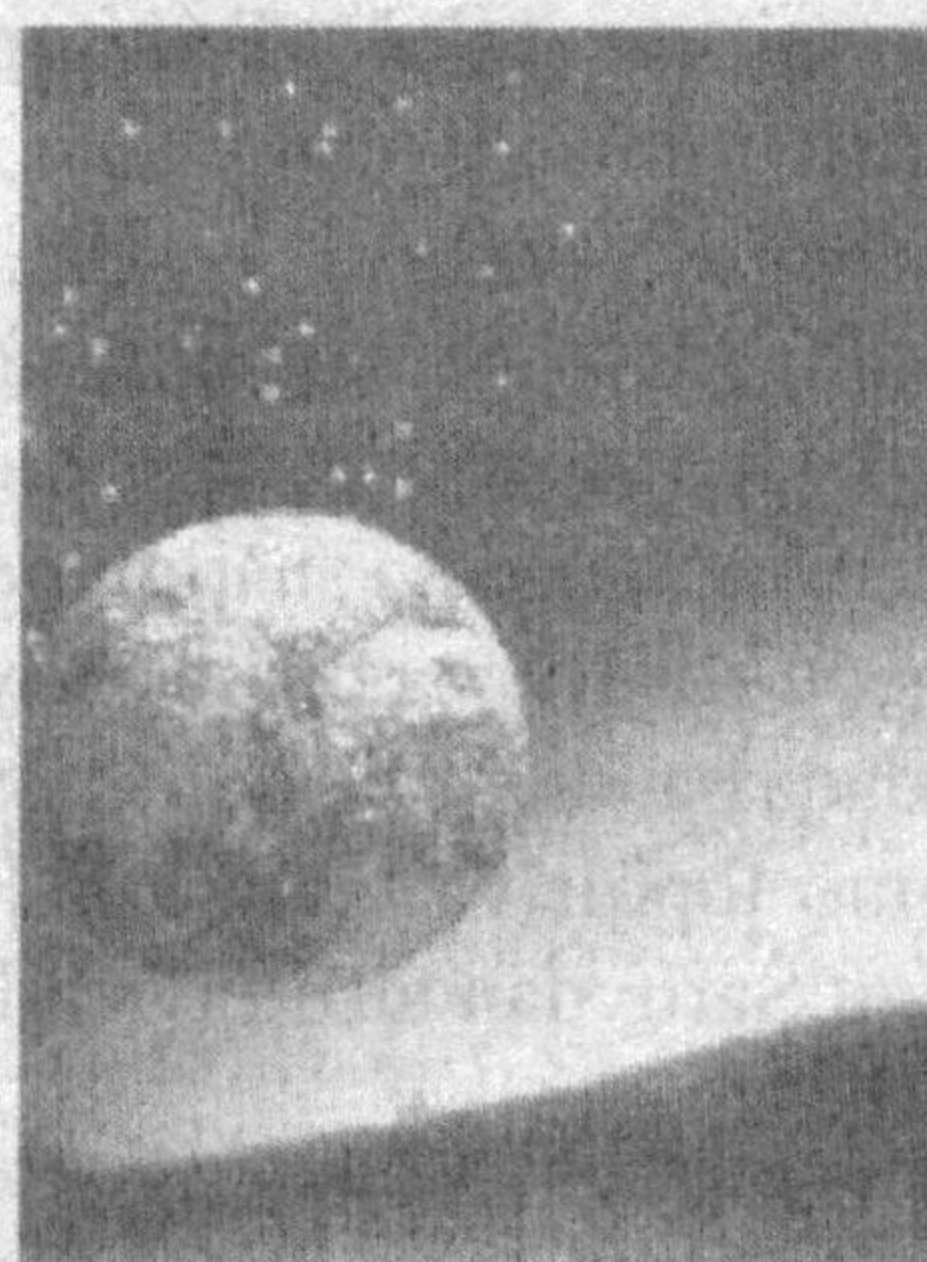
Har yili 3 yanvar Yer Quyoshga eng yaqin keladigan kun hisoblanadi, aynan shu vaqtda o'rtadagi masofa 147 000 000 kilometrni tashkil etadi, keyin Quyoshdan uzoqlasha boshlaydi.

Har yili 5 iyulda Yer Quyoshdan eng uzoqda, ya'ni 152 000 000 kilometr masofada bo'ladi.

Yer har bir kun (sutka) davomida ham Quyoshga goh yaqinlashib, goh uzoqlashib turadi.

Har yili yanvardan iyulgacha Yer sayyorasi Quyoshga faqat tush paytida yaqinroq bo'ladi hamda iyuldan yanvargacha esa faqat kechqurun yaqinroq bo'ladi.

Shohruhbek KARIMBEKOV tayyorladi.

Saida JO'RAYEVA

Aziz bolalar, qo'hna Turon zaminida shunday ayollar yashab o'tganki, ular jahon taraqqiyotida beqiyos o'rin tutgan yuzlab buyuk daholarni dunyoga keltirib, tarbiyalab berishdan tashqari o'zlari ham ilmu-fan, san'at va madaniyat, siyosat, iqtisod va g'arb amaliyoti sohalarida faol qatnashib, tarix zarvaraqalarida munosib iz qoldirishga o'zlarida kuch va bilim topa olganlar. Garchi, g'arbda bunday ayollar barmoq bilan sanarli bo'lsa-da, Sharq, xususan o'zbek ayollari orasida aql-zakovatda benazir malikai zamonlar, avliyolar, shoirlar, mutavalliyalar va hatto mohir suvora, kamonbozlar yetishib chiqqan.

Tarixiy manbalar arab istilosigacha bo'lgan davrlarda erkaklar bilan ayollarning ijtimoiy hayotning barcha jabhalarida teng faoliyat olib borishi ta'minlanganidan darak beradi.

Ma'lumki, bizning qadim ajdodlarimiz

BIZNING AYOLLAR

dehqonchilik bilan mashg'ul bo'lib kelganlar. Dehqonchilik yerda mehnat qilish bilan bog'liq bo'lgani bois yerni sevish, bosqinchilardan himoya qila bilish ko'nikmalarini shakllantiradi, jangovarlik tuyg'ularini qonga jo etadi. O'sha zamonlarda dehqonchilikda ayol va erkak mehnati bir-biridan ajratilmagan, ikkalasi ham teng ahamiyatga ega bo'lgan. Shuning uchun ham ayollar va erkaklar orasida tenglik ijtimoiy hayotning barcha jabhalarida ustivor bo'lib

kelgan. Ayollarning jamiyat va oiladagi mavqei juda yuqori bo'lib, ular boshqaruv, tadbirkorlik, hatto siyosiy jarayonlarga erkaklar bilan teng aralashganlar, oqila, fidoyi, jangovar va isyonkor bo'lganlar. Masalan, massaget va sak xalqlarining eron shohlari Kir va Doroga qarshi kurash olib borgan massaget hukmdori To'maris va sak(shak) qizi Zarinaning dovrug'i butun dunyoga yoyilgan. Hatto, Markaziy Osiyoni mavh etgan Iskandar Zulqarnayn ham turkiy ayollarning jasorati va shijoati,

qahramonligidan xabardor bo'lgan. Shuning uchun u Amudaryo sohilidagi ayollar hukmronlik qilgan mamlakatning xotin-qizlardan iborat lashkariga ro'para bo'lishga botina olmagan. Hatto Xorazm hukmdori Farazman unga elchi jo'natib, xotinlar lashkariga qarshi birlashib kurashaylik, deganda ham Iskandar bu taklifni rad etgan. Xotin kishi ruhiy holatining nihoyatda murakkab ko'rinishlarini tasvirlashda zamonasining birona ham adibi tenglasholmagan Yevripidning "Vakh qizlari" nomli asarida aynan ana shu Amudaryo sohilidagi suvora ayollarning qahramonliklari qalamga olingan. Bu oltin jabduqli suvoralar ot ustida o'tirib, ham oldindagi, ham ortdagi dushmani aniq nishonga ura biladigan mohir kamonchilar bo'lganlar. Ular bosqinchilarga qarshi tengi yo'q chopqir va go'zal tulporlarda shunday mahorat bilan jang qilganlarki, hatto foth Iskandar ham ulardan hayiqqan.

(Davomi bor)

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda)

Nijniy Novgorod Kiryapaning otasi - Suzdal knyazi Dmitriy Konstantinovichga qarashli edi. U vafotidan biroz oldin o'g'li Simeonga uni xatlab bergan edi. Bu qarorini tasdiqlash uchun Simeonni Oltin O'rdaga yorliq olishga yubordi. Dmitriyning ukasi - Gorodets knyazi Boris ham O'rdaga borib xondan ana shu shaharga egalik yorlig'ini berishni so'radi. Boris katta pora evaziga Oltin O'rda xondan yorliqni oldi. Simeon esa najot istab Moskvaga, opasi Yevdakiyaning eri Dmitriy Donskoy huzuriga keldi. Moskvaniyning buyuk knyazi Dmitriy qaynisining iltimosini bajarib, Borisga qarshi qo'shin tortdi. Boris o'z mulki Gorodetsga qochib, Nijniy Novgorodni Simeon egalladi. Ammo oradan bir yil o'tar o'tmas Boris yana Oltin O'rdaga borib xon amaldorlarini qo'lga ola boshladi. Nihoyat yarim yil poytaxt Barqu Saroydagi ovoragarchiliklardan so'ng Nijniy Novgorodga knyazlik yorlig'ini o'z nomiga yozdirishga muvaffaq bo'ldi. Simeon yana quvg'inga uchradi. Bu vaqtda Dmitriy Donskoy o'lgan, opasi Yevdokiya unga yordamga ojiz edi. Simeonni Boris amaldorlari hibsga olishdi. Jasur knyaz do'stlari yordamida qamoqdan qochib, Oltin O'rdaga bosh urib keldi. Ammo To'xtamish uni kishanga soldi. Moskvaniyning buyuk knyazi Vasiliy Dmitriyevich bilan ittifoqni yaxshilab, Temurga qarshi kurash uchun To'xtamish Borisga yozilgan yorliqni yirtib, Nijniy Novgorod va Suzdal knyazliklarini Moskvaga topshirdi. To'xtamish va Moskva o'rtasidagi shartnomaga ko'ra Simeon Kiryapa umrining oxirigacha O'rdada bandi bo'lib qolishi kerak edi. Ammo topqir va tadbirkor Kiryapa Barqu Saroydan sirli ravishda g'oyib bo'libdi.

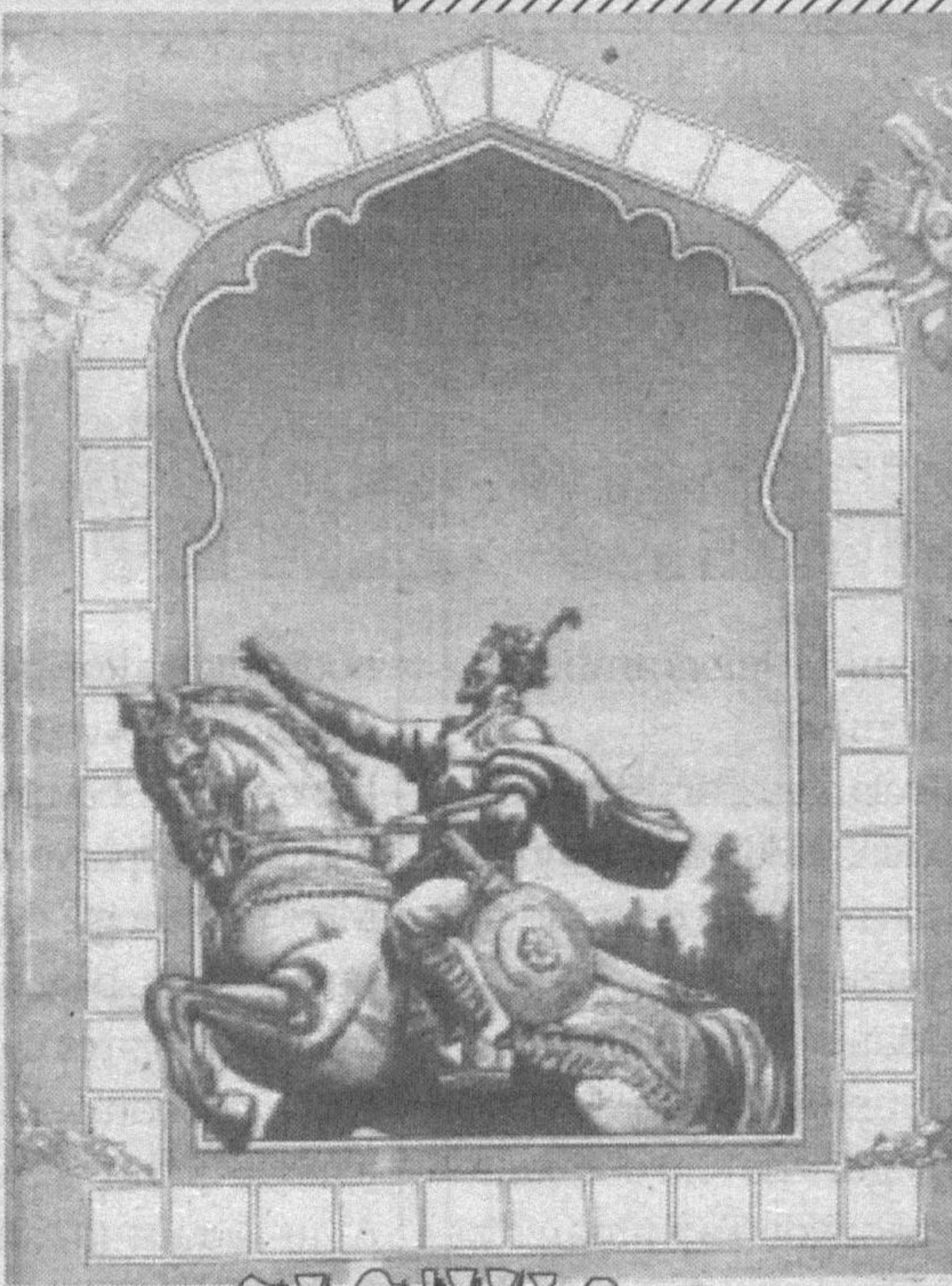
- Knyaz Vladimir!

Vasiliyning amirona xitobi keksa knyazni xayol girdobidan chiqardi.

- Senga, bahodir amaki,

M o s k v a mudofaasiga rahbarlikni yuklayman. Biz jangda halok bo'lsak, Moskva taqdiriga o'zing mas'ulsan. Men qo'shin to'plashga kirishaman.

- Ibodat qil, bo'tam, ibodat! - hayqirdi Kiprian, - y o l g' i z parvardigorgina bizni Temur b a l o s i d a n qutqargay! Zotan

TEMURGA SIG'INGAN KNYAZ

To'xtamishday sarkardani yakson qilgan yovga dosh berishga qodir emassan, knyaz! Undan ko'ra Vladimurga chopar yubor. Mo'jizakor Bibi Maryam xochini keltirishsin.

- To'g'ri, to'g'ri!

- Haq gapni aytdi, hazrat!

Boyarlar xitobidan Vasiliyning yuzi tundlashdi. Yo'q, u hech qachon otasi Dmitriy Donskoydek jasur va qat'iy bo'lolmasa kerak.

Temurbek lashkari Volgadan kechib o'tganda samoda g'alati o'zgarish yuz berdi. Har kun kechqurun va erta tongda mag'rib tomonda qizil shafaq ko'rina boshladi. Rus ruhoniylari buni falokat timsoli deya solnomaga bitishdi.

Ulkan lashkar Don qirg'oqlari bo'ylab yurarkan, aholi o'zini o'rmonga urdi. Moskva vahimada ibodatga tushdi. Buyuk knyaz Vasiliy Dmitriyevich esa Oka qirg'og'ida qo'shin to'plash bilan

jangi qahramoni, Dmitriy Donskoy sarkardasi himoya qiladi. U bilan bellashish mushkul.

Knyaz xayolga cho'mib o'tirganda huzuriga eski tanishi - tatar mingboshisi Aytak tashrif buyuradi.

Simeon uni iltifot bilan qarshiladi. Aytak Oltin O'rdadan qochganida unga g'oyat xolis xizmat ko'rsatgan edi.

- Mushkulingni oson qilgali keldim, knyaz, - dedi u. - Men Qutlug' Temurxonga seni gapirib, undan taklif olib keldim. O'tlan!

- Qayoqqa? - ajablanib so'radi knyaz.

- Temurbek huzuriga boramiz. Sohibqiron ostonasiga bosh urib borsang, himmatidan bebahra qolmayсан. Meni ham keyin quruq qo'ymassan-a, labbay?

Simeon suhbat borasida Aytakning Temurbek lashkarboshisi Qutlug' Temurxon tumanida mingboshi bo'lib xizmatga olinganini bildi. Undan barchaning og'zida turgan dahshatli

o v o r a .
K n y a z
S i m e o n
K i r d y a p a
e s a o ' z i g a
s o d i q
d r u j i n a s i
b i l a n
M o s k v a g a
y u r i s h g a
t a r a d d u d
k o ' r m o q d a .
M u s h k u l
v a z i f a b u .
M o s k v a n i
k n y a z
V l a d i m i r -
K u l i k o v o

hukmdor Temurbek ta'rifini eshitdi.

- Drujinang, qurol-yarog'laring shu joyda qolsin, - dedi Aytak, - sen mening himoyamda ketasan, knyaz!

Simeon unga ishondi. Indamay otiga o'tirib, bu sinashta odam orqasidan ergashdi.

Sosna, Don qirg'oqlari bo'ylab bir necha chaqirim maydon lashkar bilan gavjum. Chodirlar, chaylalar, yerto'lalar behisob, bir-biriga tutashib ketgan. O'rmon ichkariga qarab kesib tashlangan. Uzoqda yondirilgan Yels shahri xarobalari tutamoqda. Poda-poda qo'ylar, yilqi uyurlari, tuyalar. Joy-joylarda kichik-kichik bozorhalar. O'zaro savdo-sotiq bormoqda. Behisob gulxanlar atrofida navkarlar davra qurishgan.

Simeon hali hech ko'rmagan jangchilarga, ularning liboslari, qurollariga qiziqish bilan qarab borardi. Osiyolik jangchilarda u o'ziga noma'lum qurol - o'tsochar mushketlarni, o'ziga tanish to'p-to'faglarni ko'rdi. Qilichlarning turlari ham uni hayratga soldi. Damashq, Isfaxon po'latidan yasalgan. Toshni ham kesishga qodir qilichlar.

Nihoyat, ular ko'zlagan manzil yaqinlashdi. Temurbek chodiri yaqqol ko'zga tashlandi. To'rtburchak chodirning eni yuz qadamcha, balandligi uch nayza ko'shk shaklidagi o'rta qismi ko'k rangli va odam tanasi yo'g'onligidagi o'n ikki dona oltin ustunda turibdi. Chodir devorlarida katta-kichik yoqut, zabarjad va gavharlab porlab nur taratmoqda. Qimmatbaho gilamlar ko'zni qamashtiradi.

Aytak qo'lidagi kumush paysani ko'rgan barlos begi qo'lini ko'ksiga qo'yib, ichkariga chorladi.

Simeon oyoqlariga yugurgan qaltiroqni bosib, chodir ichiga qadam bosdi.

(Davomi keyingi sonlarda).

VIKTORINA

Bir hukmdor o'zga yurtning bir kambag'al go'zalini sevib qolibdi va unga sovchi yuboribdi. Shunda qiz ularga qarata:

«Agar podshoingiz meni yoqtirib qolgan bo'lsa, bir shartim bor, shuni bajarishi kerak», - debdi-da, sovchilarning qo'liga bir xaltacha tutqazib, so'zida davom etibdi: «podshoingiz mana shuni to'lg'azib tillo bersa, unga tekkanim bo'lsin».

Sovchilar qiz bergan xaltachani olib borib, podshoga topshirib, qizning shartini aytishibdi. Shunda podsho kulib: «Sho'ring qurg'ur kambag'al, hech bo'lmasa, aravada tillo so'ramaysanmi, shu kichik xaltachada so'raysanmi?» - debdi. Shundan so'ng

xaltachani oshirib-toshirib tilloga to'lg'azinglar, deb buyuribdi. Ammo qiz yuborgan xaltachaga podshoning xazinasidagi hamma tilloyu zarlarni solishsa ham u hech to'lmabdi. Bundan g'azablangan podsho vazirga: «Bu mo'jizaning sirini qanday bo'lmasin shu kecha o'ylab topib kel», - deb buyuribdi. Vazir nochor qiz qoshiga bosh egib boribdi. Agar xaltachaning sirini aytib berolmasam, podsho meni qatl etadi, - debdi. Shunda qiz vazirga nima deb, javob qilgan va bu hikoyatning g'oyasi nima?

XXX

Quyidagi so'zlar yordamida vatanimiz haqida hikoya yozing. Lekin berilgan so'zlarga hech qanday qo'shimcha qo'ymang.

Agar shartimizni to'g'ri bajarsangiz viktorinamiz g'olibi bo'lasiz. (Hikoya juda ham chiroyli bo'lishi kerak).

Xalq
muqaddas
ilk qadam
zamin
inson
sevish
qadrlash
ona allasi
yurtsevarlik
fidoyilik
ona diyor
mardona
vatangadolar
kamol
siqim
yer tuprog'i
dushman
Mustaqillik
ma'no
askarlari

XXX

Podsho o'z vaziriga dunyodagi eng shirin go'shtdan kabob qilib keltiring, debdi. Boshi qotib,

o'ylanib o'tirgan otasini ko'rgan qizi undan buning sababini so'rabdi. Sababini bilgach: «Shunga ham ota go'ri qozixonalik. Bitta qo'yni so'ydiring, tilini kabob qilib olib boring, gunohkor qilsa men kafil», - debdi. Podsho go'shtni yeb, «Endi yomon go'shtdan kabob qilib keltiring» - debdi. Buni eshitgan qiz vazirga qarab: «Yana bir qo'yni so'ydiring-da, tilini kabob qilib, podshoning oldiga kiriting», - debdi. Vazir shunday qilgan ekan, podsho: «Qilgan ishingiz joyida. Bu sizning yaxshi bilimdon ekanligingizdan dalolat beradi», - debdi. Shunda vazir: «Taqsir, gunohimdan o'tsangiz, to'g'risini aytay», - debdi va podshoga bu aqlli fikr kimdan chiqqanini aytibdi. Shunda podsho vazirning qizini chaqirib: «Qizim, nima uchun tilni ham yomon, ham yaxshi go'shtlar qatoriga sanadingiz?» - debdi. Shunda qiz podshoga nima deb javob qilgan?

TEST

1. O'zbek romanchiligiga kim asos solgan?

- a) Abdulhamid Cho'lpon
- b) Alisher Navoiy
- v) Behbudiy
- g) Abdulla Qahhor
- ye) Abdulla Qodiriy

2. Algebra faniga asos solgan shaxsni aniqlang.

- a) Beruniy
- b) Ibn Sino
- v) Al-Xorazmiy
- g) Al-Farg'oniy

3. Qadimda qo'hna Xiva shahri necha qismdan iborat bo'lgan va ularning nomi nima?

- a) 3 qismdan: ark, Ichan qal'a, Dishan qal'a
- b) 3 qismdan: hokimiyat, ichki shahar, tashqi shahar
- v) 2 qismdan: Ichan qal'a va Dishan qal'a
- g) a va v

Nodira QURBONOVA

Mark TVEN

Yoxud rohatbaxsh kaltaklanish

(«Tom Soyverning sarguzashlari» asaridan parcha)

Tom yana xursand. U maktabga borayotib, yo'lda Bekkini ko'rib qoldi. Yoniga yugurib borib gap boshladi:

- Kechir, Bekki, endi hech qachon bugungiday beadablik qilmayman! Iltimos, o'rtoq bo'laylik.

Qiz taqqa to'xtab bolaning yuziga:

- Yo'lingizdan qolmang, mister Tomas Soyver! Men siz bilan boshqa gaplashmayman, -dediy-u davom etdi.

Tom dovdirab qoldi. Tili kalimaga kelmasdi. So'ngra jahli chiqdi. Agar Bekki o'g'il bola bo'lgandami, uni boplab do'pposlardi.

Bekkinning g'azabi ham unikidan kmmas. Kitobga siyoh to'kilgani uchun o'qituvchi Tomni kaltaklashini tomosha qilishdan rohatlanishini o'ylardi-yu lekin Bekki o'zini ham ko'ngilsizlik kutayotganini xayoliga keltirmasdi.

O'qituvchining bir kitobi

bor. U har kuni bo'sh vaqtida ana shu kitobini mutolaa qiladi. Maktabdagi hamma o'quvchi ana shu kitobga qiziqar, hech kimga kitobni ochib ko'rish nasib etmagandi. O'qituvchi stolining oldidan o'tayotib, Bekki kitobni ko'rib qoldi va uni ochib tomosha qila boshladi. Kutilmaganda eshik oldida Tom paydo bo'ldi. Bekki kitobni shoshib yopmoqchiydi, barmoqlariga bir varaq ilindi yu varaq yirtildi. Bekki yig'lay boshladi:

- Shunaqayam yomon bolasanki, Tom Soyver, kelib «miq» etmay meni kuzatishingni qara-ya! Ha, endi buni o'qituvchiga aytasan, u esa meni uradi. Voy xudoyim-ey, endi nima qilaman? Hecham maktabda kaltak yemagandim. Shoshmay tur, men ham seni nimalar kutayotganini yaxshi bilaman! Qiz shunday deya tashqariga ho'ngrab chiqib ketdi.

«Tavba-a, qanchalar nodon bu qiz! Maktabda kaltak yeyish nima ekan! Men o'qituvchiga chaqimchilik ham qilmoqchimasman. O'qituvchi birmabir bu haqda hammadan so'rab chiqadi. Bekkinning ismini aytganda unga hech qanday javobning hojati yo'q, u javobni qizning yuzidan oladi», - o'zicha o'yladi Tom.

Dars boshlandi va Tomning kitobiga siyoh to'kilgani fosh bo'ldi. Bola o'ziga nisbatan tuhmatni rad qilsa-da, o'qituvchi unga ishonmadi. Tom kaltak yedi. Buni kuzatayotgan Bekki o'zini xursand ko'rsatishga urinsa-da, Alfredning kirdikorini aytishga tayyor edi.

Bir soat o'tgach, o'quvchilar kitob o'qishga kirishdilar.

O'qituvchi sirli kitobini ochgan zahoti Tom Bekkinning yuziga qaradi. Tom o'rmonda ovlangan kichkinagina hayvonlarni ko'rgandi. Bekkinning yuzi ham o'shalarnikiga o'xshardi. Tom Bekkiga yordam bergisi kelardi, lekin nima ham qilsin?

Keyingi darsda o'qituvchi bolalarga sinchiklab nazar soldi. Ko'zlar unga qarashga botinolmasdi.

- Kitobimga kim tegdi?

Jimlik.

- Benjamin Rojars?

- Yo'q.

- Jou Xaper?

- Yo'q.

- Emi Lorans?

- Yo'q.

Keyingi nom Bekki Techcher edi.

Tom boshdan oyog'igacha titray boshladi.

- Rebeka Techcher, menga qara! Sen yirtidingmi kitobimni? Shu zahoti Tom sakrab o'rmondan turdida, «Men qildim!» - deb baqirdi.

Hamma unga qaradi. Hech k i m quloqlariga ishonmasdi, bu haqiqiy tentaklik edi.

Tom o'zi jazosini olish uchun oldinga chiqdi. Bekkinning ko'zlarida porlayotgan lol qolish, minnatdorchilik va muhabbat yuzlab kaltaklanishlar uchun yetarlicha mukofot edi.

Inglizchadan GULGUN tarjimasi.

San'atga ixlosmand o'g'il-qizlar jonkuyar va mehribon tarbiyachi, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi Azim Azizovni juda yaxshi tanishadi, kuy va qo'shiqqa mehr qo'ygan bolalarni jamlab, to'garaklar tashkil qilib, ularga san'at sirlarini o'rgatib kelayotganligini ham juda yaxshi bilishadi.

Yaqinda Sobir Rahimov tumani xalq ta'limi bo'limiga qarashli Qo'shimcha ta'lim Markazida «Gulnoz» bolalar folklor-raqs dastasining tashkil qilinishiga ham aynan shu kishi sababchi bo'ldi.

«GULNOZ»NING KELAJAGI PORLOQ

Dastaga tumandagi turli maktablarda tahsil olayotgan 60 dan ziyod o'g'il-qizlar a'zo bo'lishgan. 326 - hunar maktabining 5-sinf o'quvchisi Qahramon Muslimov, 8 - sinf o'quvchisi Madina Jalilova, 234-maktab o'quvchilari Dilrabo Jalilova, Zulfiya Shog'oyipova, To'lqin Toshxo'jayev, Azamat Ahmedov, 29-maktabning 6-sinf o'quvchisi Alloma Muslimova singari raqqosa, qo'shiqchi va doirachi bolalar o'zbek milliy folklor-raqs san'atini o'rganib kelyaptilar. Ular ijrosidagi «Chamanda gul», «Olmacha anorim», «Orzu», «Charxpalak», «Vatan mening onamsan», «Bolalarning ko'zlari» kabi konsert dasturlarini tengdoshlari, hattoki ota-onalari, ustozlari ham maroq bilan tomosha qilishyapti.

- Ushbu dastani men bundan roppa-rosa 40 yil muqaddam, 1961 yilda ushbu dargohda tashkil qilgandim, - deydi dasta rahbari Azim Azizov. - O'shanda biz o'z

dasturlarimiz bilan O'zbekiston televideniya'sining «DO-MI-SOL» ko'rsatuvlarida muntazam ravishda ishtirok etib borardik. Dastamiz a'zolari bilan respublikamizning turli burchaklariga, shahar va qishloqlariga, shuningdek, Bo'stonliq, Xumson, Oqtoshdagi bolalar oromgohlariga borib, konsert dasturlari namoyish qilib kelardik.

Oradan shuncha yillar o'tib, bu dargohga yana qaytdim va dastamizni qayta tiklashga ahd qildim. O'zim rahbarlik qilayotgan «Ibn Sino» madaniyat Markazi

qoshidagi «Umid» xalq studiyasi jaji «Gulnoz»ni o'z otalig'iga olgan. Turli madaniy tadbirlarda ushbu jamoani sahna liboslari bilan ta'minlaydi, yangi-yangi qo'shiq va raqsalar yaratishda amaliy yordam beradi. Shuningdek, qo'shimcha ta'lim Markazi rahbari Muhabbatxon G'oziyeva, bo'lim boshlig'i Ibrohimjon Ro'ziyevlar bilan hamkorlikda ishlab, dasta repertuarini yanada boyitish ustida izlanyapmiz.

Mehribon va jonkuyar murabbiy Azim Azizov bosh-qosh bo'lyaptimi, demak «Gulnoz»ning kelajagi porloq. Bunga Ustoz va murabbiylarimiz bayramiga bag'ishlab O'zbek milliy Akademik drama teatrida o'tkazilgan tantanalarda ishtirok etgan dastaning kuy va qo'shiqlarini tinglab, yana bir bor amin bo'ldik.

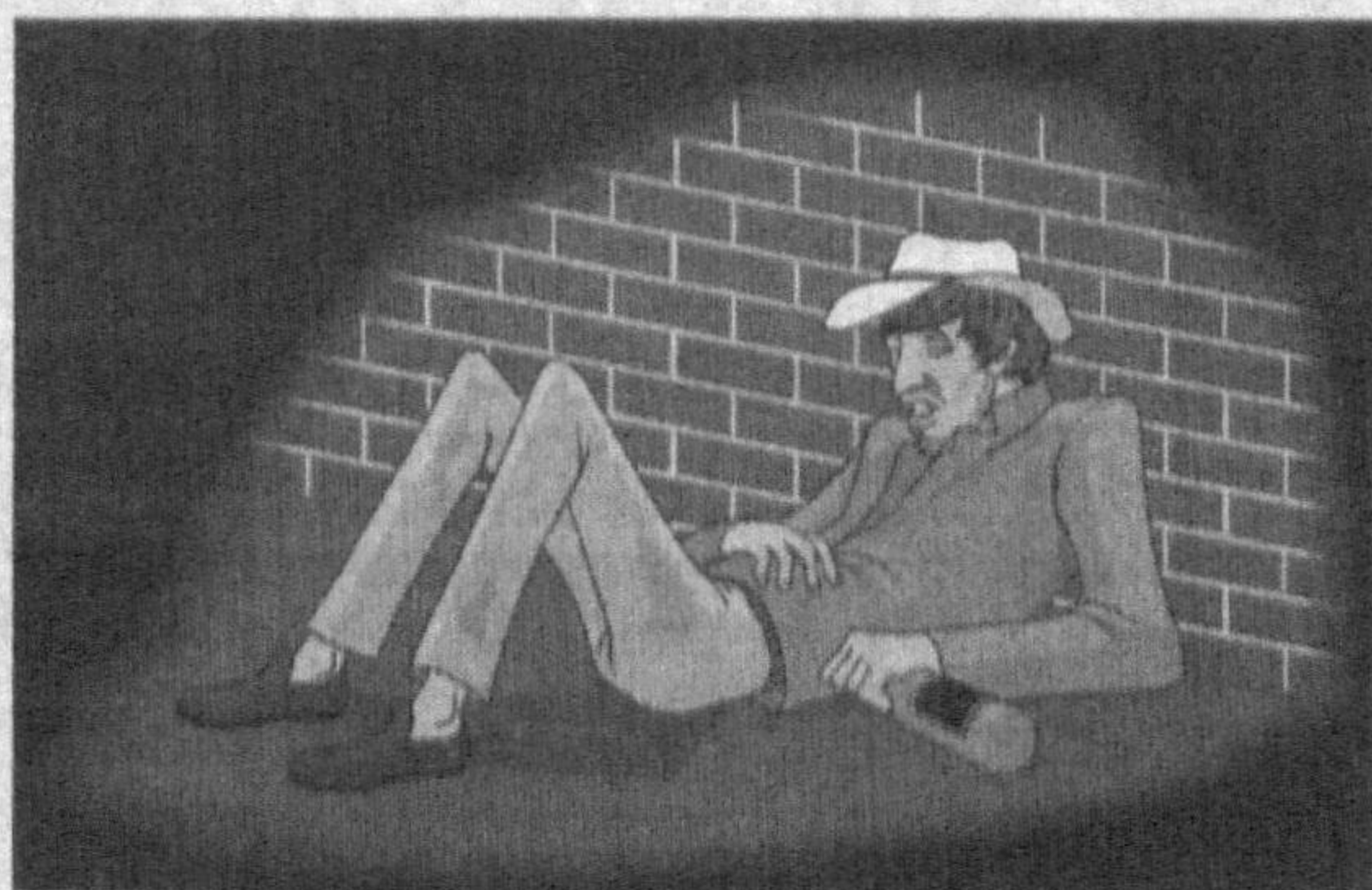
Xurshid VOHIDOV,
Respublika xalq maorifi
a'lochisi,
Nargiza AKBAR qizi.

Giyohvandlik. Bu so'zni eshitib qahshatga tushasan kishi.

Odamlarga birovning o'g'lini giyohvand deyishsa, «ayb ota-onasida, shu bitta o'g'liniyam eplay olmasdi-da» deyishadi. Ammo... o'zingiz ham bir o'ylab ko'ring-chi. Siz farzandingizni nazorat qilyapsizmi? Qayerga borishini, kimlar bilan uchrashishini, o'rtoqlari kimligini bilasizmi? Hozirda ko'pchilik yoshlar giyohvandlikka berilib ketmoqdalar.

Xo'sh, bunga sabab nima? Bunga yoshlarning nazoratsiz qolib ketayotganligi sabab, deb o'ylayman. Shu o'rinda yana bir

HALOKAT GIRDABI

savol tug'iladi.

Giyohvandlik o'zi nima? Giyohvandlik kayf beruvchi biror tabiiy giyohni yoki sun'iy ravishda tayyorlangan moddani iste'mol

qilish, chekish, hidlash, turli yo'llar bilan qon tomirlariga yuborishdir. Giyohvandlik yo'liga kirgan har bir shaxs, dastlab giyohvandlik moddalarini arzonroq, hattoki tekinga topishadi. Lekin organizm

o'rganib qolgandan keyin esa uni topishga qiynaladilar. Negaki, organizm uni ko'proq tez-tez talab qila boshlaydi. Bunday holatda giyohvand uni har qanday bahoda sotib olishga rozi bo'ladi. Agar uning giyohvandlik moddalarini sotib olishga pul bo'lmasa-chi? Bu holda muhtojlik uni turli yo'llarga boshlaydi. O'g'rilik, qotillik, bosqinchilikka, hattoki ota-ona, aka-uka, opa-singillariga nisbatan razillik qilishgacha olib keladi. Ko'p hollarda yaqindagina turmush qurgan oilalar ajrashib ketishadi. Shu zahar tufayli nogiron farzandlar dunyoga keladi. Demak, bu zahar nafaqat iste'mol qiluvchining, balki begunoh go'dakning ham umriga zomin

bo'ladi va uni bir umrga mayib-majruh qilib qo'yadi. Bas, shunday ekan giyohvandlikka qarshi kurashmog'imiz, uni ildizi bilan sug'urib tashlamog'imiz lozim. Ota-onalar, mahalla oqsoqollari ko'proq yoshlarni nazorat qilishi, tergap turishi, ularni qayerga borishini, kimlar bilan uchrashib turishini nazorat qilishlari kerak. Shundagina biroz bo'lsa-da, giyohvandlikning oldini olish mumkin.

Sayyora AVEZOVA,
O'zMU jurnalistika
fakultetining 2 - kurs
talabasi.

ONA QISHLOG'IM

Shoshib oqib o'tar azim Sirdaryo,
Beg'ubor osmoning, moviy, musaffo.
Go'zalsan, jahonda tenging yo'q go'yo
Mo'ytan - o'zing mening ona qishlog'im.
Sening ko'rking erur qiru adirlar,
Bir bora ko'rganlar ko'p kelay derlar,
Men uchun ardoqli bu zamin-yerlar,
Mo'ytan - o'zing mening ona qishlog'im.
Qishlog'im shahardan ancha yiroqda,
Azim Sir bo'yida, o'ng bet qirg'oqda,
Barcha go'zal qizlar o'sha qishloqda,
Mo'ytan - o'zing mening ona qishlog'im.

VATAN
Mening chanqoq ko'zlarimda,
O'z aksini topgan Vatan.
Aytgan har bir so'zlarimda,
O'z askini topgan Vatan.
Dehqonlarning shudgorida,
Bog'bonlarning bog'larida,
Yurtimning qir, tog'larida,
O'z aksini topgan Vatan.
Ko'kka balqqan istiqbolda,
Umidli bir istiqbolda,
Har ko'ngildagi iqbolda,
O'z aksini topgan Vatan.
Mustaqillik sadosida,
Mening qalbim nidosida,
She'rimning intiqosida,
O'z aksini topgan Vatan.

Ma'suda IRISNAZAROVA,
Toshkent shahar, A.Ikromov tumani.

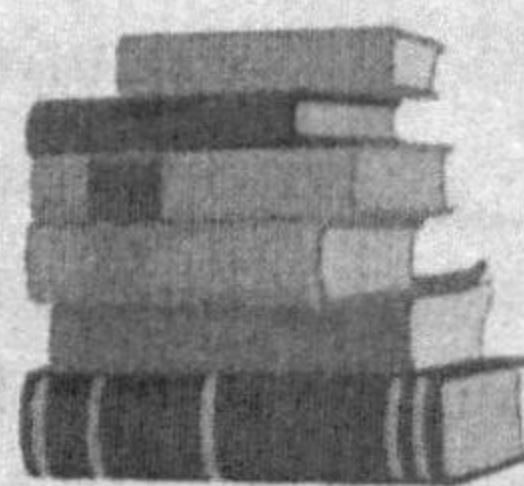

MAKTABIM

Ilmlarning bulog'i,
Doim ochiq quchog'i.
Ma'rifatning o'chog'i,
Qadrdonim maktabim.
Shon istasam, shon berar,
Kon istasam, kon berar,
Bir umrluk non berar,
Jonajonim maktabim.
Maktabim quchog'ida,
Nur olib oftobidan,
Baxt topdim kitobidan,
Sharaf-shonim maktabim.

Nargiza ABDUNABIYEVA,
Surxondaryo viloyati, Denov
tumanidagi 49-maktabning
6-sinf o'quvchisi.

Dilnoza BOTIROVA,
Toshkent viloyati, Oqqo'rg'on tumani,
Pedagogika kolleji talabasi.

U quroli dehqonning,
Ishlatgan kuchga to'lar.
Himmatidan insonning,
Rizq-ro'zi butun bo'lar.

(nomiX)

TOPISHMOQLAR

O'zi dumaloq bir shar,
Unda hamma shahar bor.

Xizmat qilar erta - kech,
Bersang bas, gar unga kuch.
Yurib turar to'xtamas,
Tinim bilmas, uxlamas.

Abdulla SODIQOV.

O'qi, qiziq!

Dunyodagi eng uzoq umr
ko'rgan kishi ingliz Tomas Karn
bo'lib, cherkov yozuvlariga
qaraganda u Londonda tug'ilib,
207 yil yashagan ekan.

xxx

Chumoli o'zidan 1400 marta og'ir
bo'lgan yukni sudrab keta olar
ekan.

xxx

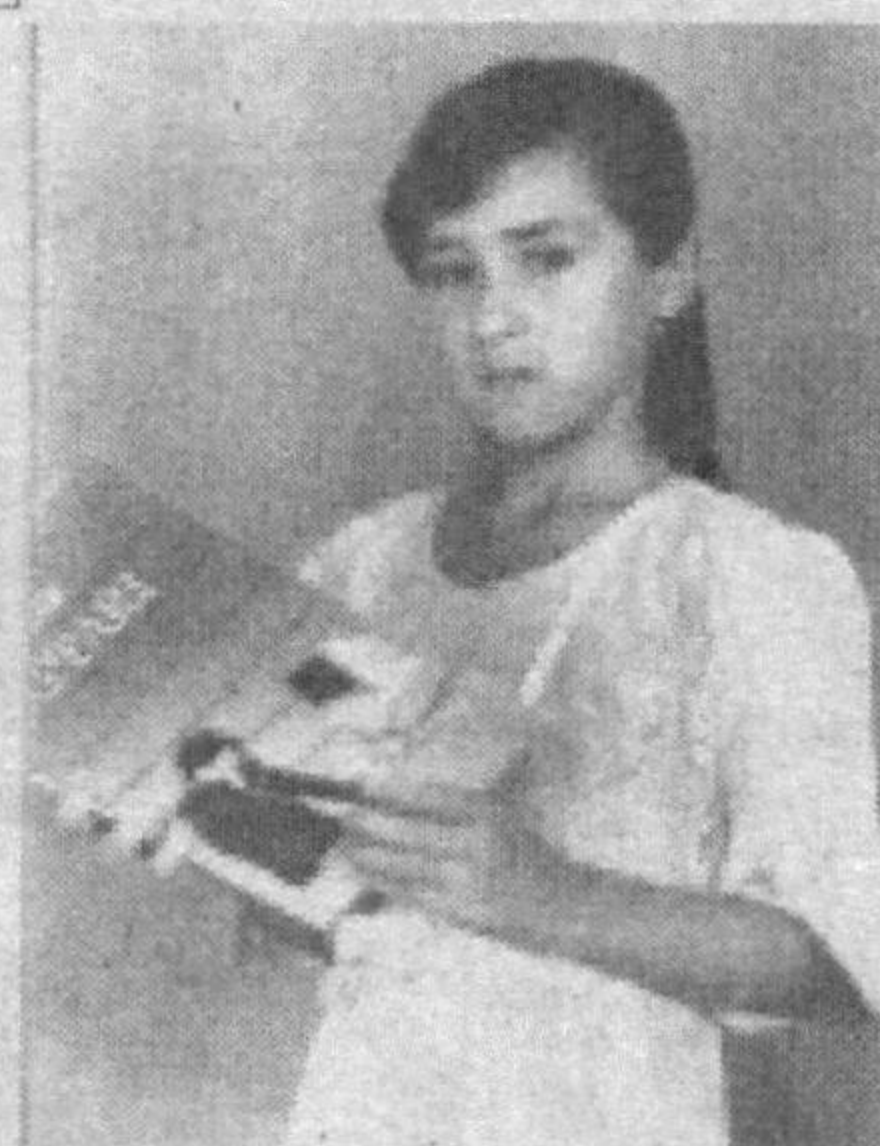
Odamning bir kun davomida
ko'rgan narsalarini
kinoplyonkaga olish imkoni
bo'lganida edi, buning uchun 19
kilometrdan ortiq plyonka sarf
bo'lgan bo'larkan.

Chilonzor tumanidagi 200-
maktab-litseyning 9-sinf
o'quvchisi Nazokat
UMAROVA tayyorladi.

Toshkent shahar, Sadridin
Ayniy nomidagi 84 - maktabning
5-sinf o'quvchisi Sherbek
Yodgorov tuzgan boshqotirmada
respublikamizda
chiqarilayotgan gazeta va
jurnallarning nomlari
yashiringan.
Ularni toping-chi.

T	O	S	A	I	Ch	T	U	R	O	Z	B
H	N	G	N	A	K	A	D	K	N	O	E
U	Q	Y	U	M	A	R	H	I	O	T	K
Q	U	D	L	I	R	R	U	S	V	S	I
I	Z	U	F	Y	A	N	O	T	O	U	G
I	Sh	R	I	D	T	G	U	I	Z	L	S
N	O	O	K	O	Z	I	L	S	E	Ch	A
Ch	T	B	O	L	O	A	X	U	H	O	D
O	U	F	N	I	S	N	D	G	R	A	R
Z	K	I	O	X	Q	Y	I	R	A	L	A
B	E	S	T	A	L	O	N	A	X	A	B

BULOQ

Tinmay qaynaysan buloq,
Jimir-jimiri oqasan.
Tashnaligim qondirib,
Dillarga xush yoqasan.
Sening yo'ling ko'p yiroq,
Qaylarga pildiraysan?
Anglay olmay garangman,
Nelar deb chuldiraysan?
Chayib olay yuzimni,
To'ldirayin ko'zamni.
Sen shunday mangu chashma,
Ko'p dillar senga tashna.

Mushtariy JO'RAYEVA,
Toshkent viloyati, Chinoz
tumanidagi 2 - maktab - litseyning
5 - sinf o'quvchisi.

VIJDONING
BUYURGANIN QIL

Agar orzularing ushalmay qolsa,
Aslo tushkunlikka tushmagin butkul.
Qalbing ovozig quloq sol bir dam,
Faqat vijdoningning buyurganin qil.
Hatto yaqin kishing yuz bursa sendan,
Otash o'lkasidan chiqishing mushkul.
Alam ko'lankasi rahna solsa ham,
Faqat vijdoningning buyurganin qil.
Vatanning taqdiri sening qo'linga,
Hamisha o'ylaring ilgariga sur.
Ey o'zbek farzandi, unutmaz zinhor.
Faqat vijdoningning buyurganin qil.
O'tgan kunlaringni unutmaz sira,
Bundadir Navoiy, bundadir Fozil.
Barchasi moziydan yorqin xotira,
Faqat vijdoningni buyurganin qil.

Dilafro'z XUDOYBERDIYEVA,
Toshkent shahridagi 112-maktabning 9-sinf
o'quvchisi.

O'zbekiston bolalari
va o'smirlarining
gazetasi

Muassislar:
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
DAVLAT MATBUOT
QO'MITASI,
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
XALQ TA'LIMI
VAZIRLIGI,
«KAMOLOT»
YOSHLAR
IJTIMOIY
HARAKATI,
«SOG'LOM AVLOD
UCHUN» XAYRIYA
JAMG'ARMASI

BOSH MUHARRIR:
Umida ABDUAZIMOVA
TAHRIR HAY'ATI:
Shuhrat AHMEDOV,
Jamoliddin FOZILOV,
Oynisa
MUSURMONOVA,
Komil YUSUPOV,
Mukarrama
MURODOVA,
Sunnatilla QO'ZIYEV,
Ergashvoy SARIQOV.

Noshir
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi.

Gazeta «Ijod dunyosi»
nashriyot uyi kompyuter
bo'limida terib
sahifalandi.
Hajmi A-3, 2 bosma
taboq.
«Sharq» nashriyot-
matbaa aksiyadorlik
kompaniyasida 58.519
nuxxada ofset usulida
bosildi.
Korxona manzili:
«Buyuk Taron»
ko'chasi, 41.
Buyurtma № 1-2892
Gazetani
Abduhamid
ABDUG'AFFOROV
sahifaladi.
Navbatchi:
Feruza ODILOVA

Ro'yxatdan o'tish
tartibi № 000137
Manzilimiz: 700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi,
30-uy.

Tel: 144-62-34.
144-63-08